

131790

RECUNOȘTINȚA ARDEALULUI

CĂTRE

LIGA CULTURALĂ ȘI VECHIUL-REGAT

DISCURSUL

d-lui G. MOROIANU

Rectorul Academiei de Inalte Studii Comerciale și Industriale „Regele Carol al II-lea”, din Cluj, președintele Ligii Culturale, secția Cluj, deputat de Bihor, rostit cu prilejul jubileului de patruzeci de ani al Ligii Culturale la Congresul din Focșani din 13 și 14 Septembrie 1931.

1931

„Tipografia Națională” S. A. Cluj, Str. Regina Maria 36.

131790

Recunoștința Ardealului

către

Liga Culturală și Vechiul-Regat.

(Omagiul Ardealului pentru cei patruzeci de ani de activitate ai Ligi Culturale. — Cum s'a întemeiat Liga Culturală. — Primul comitet executiv al ei. — Propaganda Ligei în Europa apuseană pentru cauza Ardealului. — Câteva ziare și personalități streine cari au îmbrățișat cauza Românilor asupriți. — Meetingurile dela Universitatea din Oxford și dela Sorbona din Paris (1894) pentru cauza transilvăneană. — Necesitatea unei plăci comemorative în palatul parlamentului nostru în onoarea tuturor personalităților europene, cari au apărat dreptatea Românilor, sprijinind idealul unității noastre naționale. — Liga Culturală sub conducerea d-lui prof. N. Iorga și acțiunea actualului Prezident Central pentru idealul național. — Recunoștința Ardealului față de Ligă, de Țara Veche și față de Dinastia Națională. — Omagiu Regelui Carol al II-lea).

*Domnule Președinte,
Prea Sf-lor Părinți Episcopi,
Onorat Congres,*

În numele Românilor din Ardeal, Banat și celelalte provincii, cari erau odinioară sub stăpânirea maghiară, să-mi fie îngăduit, în calitatea mea de președinte al secției Cluj, să aduc astăzi, aci în acest oraș istoric, salutul și omagiul nostru de recunoștință Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor, precum și întemeietorilor ei, vii și morți, pentru cei 40 de ani de o nobilă existență și de o rodnică activitate pe terenul nu numai al propagandei și al dezvoltării conștiinței naționale, ci, aș zice și pentru toată acea muncă și energie a conducătorilor și membrilor ei, care a contribuit așa de mult la dezvoltarea spiritului de solidaritate și generozitate a fraților d'aici, întru sprijinirea morală și materială a Românilor din Transilvania, în luptele lor grele contra opresiunii streine. Căci toată lumea știe că Liga s'a întemeiat acum 40 de ani, în urma strigătelor de durere tot mai intensive ale Românilor ardeleni, în luptele lor pentru libertate și dreptate și spre a ne ajuta în aceste lupte.

Cum s'a întemeiat Liga Culturală.

Aceasta era în preajma anilor 1890, când în Camera și Senatul României începură a se auzi glasuri tot mai numeroase și mai calde de simpatie pentru noi Ardelenii și de protestare contra regimului aspru la care eram supuși, glasuri cari erau acelea ale fruntașilor din toate partidele politice ale Vechiului Regat.

Tot atunci studenții universitari din București și Iași s'au pus cei dintâi în mișcare pentru a veni în ajutorul nostru și în câteva întruniri publice ținute în București, în toamna anului 1890, au hotărât redactarea și publicarea unui memoriu, care să cuprindă doleanțele și revendicările naționale și politice ale Românilor ardeleni, memoriu ce s'a tipărit și trimis curând după aceea tuturor Universităților europene unde el a avut un puternic ecou.

Arhivă
R O M

Din întrunirile studențești ținute cu acel prilej, sub conducerea profesorului de azi Simion Mehedinți-Putnean d'ai D-voastră — care era președintele unui comitet de acțiune în acest scop, a ieșit ideia întemeierii Ligii Culturale cu menirea de a ajuta pe Românii de sub stăpânirea maghiară și a face cunoscute suferințele lor atât în țară cât și peste hotare.

Profesorul Al. Orăscu, rectorul Universității din București din acea vreme a prezidat marea adunare din București, care a proclamat înființarea Ligii Culturale în Decembrie 1890, iar inaugurarea oficială a acestei societăți a avut loc în mijlocul unui mare entuziasm — cum spun gazetele vremii — în ziua simbolică de 24 Ianuarie 1891, care este de atunci și sărbătoarea Ligii Culturale, căci ea organizează și prezidează de atunci încoace, în toate părțile țării comemorarea primei uniri.

Primul președinte al Ligii Culturale a fost Grigore Teodor Brătianu (nepot dela fratele mai mare al lui Ion și Dumitru Brătianu) — fost magistrat, bărbat integru, cult și generos, însuflețit de ideea națională, care ajutat de personalități eminente ca Nicolae Filipescu, Barbu Delavrancea, G. Cantacuzino-Râfoveanu, Ionel și Petrache Grădișteanu, Marinescu-Bragadiru, V. A. Ureche, S. Mehedinți, Ardelenii Bianu și Lupulescu precum și de alți patrioți inimoși și luminați, cari au făcut parte din primul comitet, a știut să îndrumeze Liga Culturală în așa fel, chiar dela începuturile ei, încât în timpul cel mai scurt dela înființarea ei, au luat ființă vreo patruzeci de secțiuni în diferite centre ale României, precum și în câteva centre europene ca Paris, Anvers, Bruxelles, Liège și Berlin, prin studenți de-ai noștri, cari se aflau la studii în acele localități.

Păcat că Grigore Brătianu a murit după doi ani, fără să poată aduce la îndeplinire o mulțime de gânduri înalte pe care voia să le realizeze pentru ideea națională (fundațiuni culturale, un ziar în străinătate, etc.) și moartea lui a fost privită atunci ca un doliu național al tuturor Românilor. Părintele N. Lucaciu a vorbit cu ocazia parastasului de 40 de zile al lui Grigore Brătianu în piața Sft. Gheorghe din București în fața a peste douăzeci mii de oameni, iar istoricul ungar mort de curând Jancsó Benedek, a scris atunci un articol foarte elogios despre moartea primului președinte al Ligii Culturale. Tot pentru memoria aceluia bun Român colonia română din Paris a organizat la 40 de zile un parastas solemn în capela română din capitala Franței unde cel care vă vorbește aici a adus omagii patriotismului luminat și frumoaselor sentimente naționale ale lui Grigore Brătianu.

Propaganda în străinătate a Ligii Culturale. Primele secțiuni în Europa apuseană.

Cea dintâi secțiune a Ligei Culturale înființată în străinătate a fost cea din Paris, care a luat ființă la vreo 15 zile după înființarea celei din București și care a avut la conducerea ei pe Stroe Dumitru Brătianu, tânăr cu mari calități intelectuale și însuflețit de idealul național, care a fost secundat în această acțiune de o serie de distinși colegi ai lui dela facultățile din Paris, între cari amintim

aici pe domnii profesori dr. Nanu-Muscel, Victor Antonescu, pe dr. N. Staicovici, N. N. Zlotescu și pe răposatii G. Ocășanu, Pompiliu Eliade, Popovici-Hatzeg etc. Stroie Brătianu a câștigat o mulțime de simpatii în presa parisiană pentru cauza română și moartea lui prematură la vârsta de 21 ani, întâmplată în August 1892, a fost o mare pierdere pentru propaganda națională în străinătate și pentru cauza română în general.

Două săptămâni după înființarea Ligei din Paris, am înființat și noi cei vreo 20 de studenți români din Anvers, între cari erau d-nii G. Gologan, azi Consul general la Londra, D. Bragadiru fiu, prof. Ștefan Tenov, Gr. Eremia, V. Capșa, Const. Bobeș, Ion Popa, Titu Andreescu, etc., prima secție a Ligei Culturale în Belgia, pe care am avut cinstea s'o prezidez până în Oct. anul următor, în care timp ne-am silit cu toții și am reușit să introducem chestia națională română în presa belgiană, găsind un mare sprijin în profesorul Louis van Keumeyleu dela Academia dela Bele Arte din Anvers și dela ziarul *Le Précurseur*, în dl Gérald Harry dela *Indépendance Belge* și în Georges Lorand redactorul șef al ziarului *La Réforme* din Bruxelles și fost în marele război ministru în țara lui, care a venit la Iași în 1917, luând cuvântul în Parlamentul nostru, spre a ne aduce cuvinte de îmbărbătare și de prietenie dela amicii noștri Belgieni, tot așa de greu încercați pe-atunci în lupta pentru apărarea integrității patriei lor, întocmai ca și noi.

În toamna anului 1892, trecând eu la studii la Paris, camarazii din Liga de-acoia, cari afară de doi-trei Transilvăneni, erau toți peste o sută Români din România, vrând să dea o dovadă de simpatie și de solidaritate față de un frate de-al lor din Transilvania, mi-au oferit mie conducerea acelei secțiunii, în locul regretatului Stroie Brătianu și pe care am condus-o până în vara anului 1895.

Având în comitet camarazi distinși ca pe d-nii Ovid Densușianu, dr. Anibal Teofari, Mihail Ianculescu, azi profesori reputați ai Universității din București, pe Ion Costinescu, fost primar al Capitalei, pe dr. C. Nanu, pe răposatul dr. Eremie Popa și până la un timp pe Panait Cantili, precum și valoroși sprijinitori și conferențieri ca pe ilustrul prof. dr. G. Marinescu și răposatul Pompiliu Eliade, cu toții ne-am străduit și am reușit să lărgim în presa pariziană simpatiile pentru cauza Românilor subjugati, găsind pretutindeni în publicistica franceză mai ales, un sprijin larg și înțelegător. Ziaristi și oameni politici de o reputație europeană, au îmbrățișat cauza Românilor din Transilvania, pe care au apărat-o cu obiectivitate și desinteresare în numeroase ziare și reviste franceze, italiene, belgiene, etc.

Astfel procesul-replicei studenților români din Transilvania dela 1893 în care răposatul A. C. Popovici fusese condamnat la 4 ani închisoare și 5000 fl. amendă, adecă aproape jumătate de milion în lei de azi, — sumă enormă când ne gândim la sărăcia poporului nostru, — deasemenea faimosul proces al Memorandului în care întreg comitetul național din Ardeal a fost condamnat la temniță grea, Liga Culturală cu secțiile ei din străinătate a fost aceea care le-a popularizat în opinia publică apuseană. Aceasta a

făcut-o ea prin mijlocirea a numeroase cotidiene din Paris precum au fost: *La République Française* a lui Jules Méline, în care primul ei redactor Félix Leseur a apărut cu căldură ani de-a rândul cauza română și naționalităților oprimate din Ungaria, apoi *Le Siècle* al lui Yves Guyot, având de prim-redactor pe G. Garreau, ziarist onest și desinteresat, bun prieten al Românilor, *La Justice* a lui Clémenceau, în care marele om de Stat a publicat în 12 Mai 1894 cel mai frumos articol din câte s'au scris atunci în Apus despre procesul Memorandului. În același ziar *La Justice* a apărut în Iunie 1894 o lungă scrisoare a unui Român Transilvănean despre suferințele și asprul regim la care erau supuși condamnații politici români din temnițele ungurești. Amintim și ziarele *La Réforme* al lui G. Lorand și Emil Ferron și *L'Indépendance Belge*, pe atunci mare ziar internațional, în care directorul lui Gérald Harry (azi președintele de onoare al Asociațiunii presei belgiene) a scris adeseori cu obiectivitate și rară desinteresare despre cauza română, primind și colaborarea unora dintre noi.

Meetingurile dela Universitatea din Oxford și dela Sorbona din Paris (1894).

Tot grație propagandei Ligii Culturale s'a organizat și faimosul meeting dela Universitatea din Oxford din 5 Martie 1894, una din cele mai mărețe manifestațiuni ce s'au făcut vreodată în străinătate în favoarea românismului, meeting prezidat de o mare personalitate științifică engleză, de ilustrul filolog și romanist W. Morfill, înconjurat de numeroși profesori și studenți ai aceluia străvechi și renumit așezământ cultural al Mării Britanii, care, mai anul trecut, a oferit doctoratul Honoris Causa învățatului nostru președinte d-l N. Iorga, numindu-l rectorul acelei Universități pe prezidentul nostru: Titu Liviu al României.

Morfill, care ne cunoștea limba și trecutul, a ținut atunci o splendidă cuvântare despre suferințele nedrepte ale Românilor de sub stăpânirea maghiară și despre însușirile frumoase și năzuințele culturale ale neamului românesc, atrăgând simpatia compatrioților săi asupra noastră.

Tot Liga Culturală secția pariziană a reușit să organizeze în 11 Mai 1894 o mare întrunire la Sorbona din prilejul procesului Memorandului, adunare prezidată de marele istoric și academician Ernest Lavisse și la care profesorul Emil Picot a ținut o frumoasă cuvântare despre poporul românesc.

Lavisse care simpatiza mult România și pe Români, a trimis atunci, după publicarea asprei sentințe dela Cluj — doctorului Rațiu și colegilor lui din Comitetul Național condamnați de Curtea cu jurați, următorul salut de o rară înălțare morală și de o intuițiune profetică: „*Românilor, cari pentru a fi revendicat în mod legal dreptul naționalității române, au fost acuzați pe nedrept și pe nedrept condamnați, le trimit omagiul admirațiunii mele respectuoase, al profunde mele simpatii și urările mele călduroase pentru revanșa justiției și a dreptului atât de brutal ofensate în persoa-*

nele lor. Această revanșe sper că va fi apropiată, știu că va veni cu siguranță. Trăiască România! Ernest Lavisse“.

După cum știm, această revanșe, de care vorbește marele profesor și istoric francez, a venit mai curând decât a sperat și el și noi toți.

O placă comemorativă în Parlament pentru amicii românismului.

Până la întemeierea Ligii Culturale puțin și rar se vorbea în presa europeană despre luptele și suferințele Românilor transilvăneni, pentru că stăpânirea maghiară avea destule mijloace spre a împiedeca să pătrundă în opinia publică din afară adevărul despre stările politice din Ardeal, în ceace privea pe Români mai ales. Dar după întemeierea Ligii Culturale, grație propagandei ce ea a reușit s'o organizeze în publicistica din străinătate, situația Românilor transilvăneni n'a mai putut fi ascunsă în fața opiniei publice europene. Această propagandă a Ligii Culturale, a câștigat cauzei Românilor subjugați o mulțime de prieteni și sprijinitori pe lângă cei pe cari îi avea până atunci. Dovadă despre aceasta sunt coloanele atâtor ziare și reviste franțuzești, belgiene, italiene, engleze și altele, cari de vre-o 40 de ani încoace și până la marele război de eliberare, s'au ocupat tot cu mai mult interes de această chestiune.

Numele a o mulțime de personalități europene, cari au scris cu simpatie și interes în acest interval de timp în chestia noastră națională ar merita să fie înscrise într'o zi pe o placă de marmură sau bronz și așezată undeva în palatul parlamentului nostru, pentru ca aceste nume să trăiască pururea în amintirea recunoscătoare a viitoarelor generații de români, fiind pentru ele și un îndemn de iubire și devotament către țară, care s'a întregit nu numai cu silințele și jertfele fiilor ei, ci, desigur, și cu caldul interes, cu simpatia și sprijinul moral, pe care le-au acordat poporului nostru în decursul timpului atâtea spirite alese și iubitoare de libertate din apusul european.

Dar placa comemorativă de care vorbesc trebuie să mai fie și un memento pentru generațiile viitoare de Români, cumcă cetățenii noștri de alte limbi și credințe pe cari soarta i-a destinat să trăiască împreună cu noi, se vor bucura totdeauna de sprijinul nostru generos și de o liberă dezvoltare în limba, legea, moravurile și tradițiile lor strămoșești, închinând în consecință și ei cu toată loialitatea, întocmai ca și noi, toată dragostea și toată alipirea lor credincioasă către patria noastră comună, a cărei mărire și întărire trebuie să ne fie deopotrivă de scumpă nouă tuturor.

Liga Culturală sub conducerea d-lui Prof. Iorga.

In a doua parte a existenței sale de pe la 1905 încoace de când Liga este condusă de d-l Președinte Nicolae Iorga, pe care Dumnezeu l-a înzestrat cu atâtea daruri minunate, ea s'a pus cu adevărat pe terenul culturii și al întăririi conștiinții naționale în

massele adânci ale poporului nostru, căci în primii zece-doisprezece ani, după cum am văzut mai sus, Liga a stat mai mult în serviciul propagandei naționale pentru popularizarea în afară a cauzei Românilor de peste munți și deasemenea în serviciul ajutorării presei române și a luptătorilor din Ardeal, cari așa de adeseori făceau cunoștință cu închisorile ungurești.

De când a ajuns la conducerea ei, d. profesor Iorga, D-sa i-a dat tot sufletul d-sale larg și generos și prin călătoriile de studii ce le-a întreprins înainte de război — adeseori cu riscuri mari — în provinciile române de sub stăpâniri străine, Ardeal, Bucovina, Basarabia, — d-sa a desgropat din pulbera arhivelor și din inscripțiile și picturile bisericilor și mănăstirilor noastre, trecutul glorios și plin de înalte învățăminte al neamului nostru, înfățișându-ni-l în atâtea scrieri impresionante în icoane vii și impunătoare, cu toate suferințele și nedreptățile ce le-a îndurat, cu rara lui putere de rezistență în nenorocirile lui multisekulare, cu tradițiile lui sfinte, cu arta lui minunată, cu limba lui, cu bisericile, mănăstirile și preoții lui, cu credințele și superstițiile lui și cu tot sufletul lui bun, larg și iertător, într'un cuvânt cu tot ce acest neam românesc are mai caracteristic în ființa lui etnică și morală, întărind în el credința în Dumnezeu și în destinele lui luminoase, cari aveau să culmineze în zilele mărețe de azi ale unității noastre naționale. întruchipate cu eroismul și imensele jertfe ale glorioasei noastre armate, și cu înțelepciunea și geniul Marelui Rege întregitor de Țară, Ferdinand Intâiu cel Loial și a înțelepților lui sfetnici printre cari numele unui Ion I. C. Brătianu, Nicolae Filipescu, Take Ionescu, etc., trebuiesc amintite cu recunoștință.

Câte sfaturi și îndrumări înțelepte cu un adânc înțeles a dat ilustrul nostru Președinte neamului și în special poporului nostru din dela sate, pe care atâta l-a iubit, cum se poate vedea aceasta din atâtea scrieri ale d-sale, între altele din cîoloanele aceluia *Neam Românesc pentru popor*, în care nu cu demagogie, cu care s'au ridicat atâția alții în ochii celor mulți și naivi, și pe care d-sa a disprețuit-o totdeauna, ci cu cuvinte înțelepte, lapidare, cari merg drept la inimă, d-sa îndrumază pe sătenii noștri spre o viață curată, onestă și demnă, sfătuind pe țărani să respecte legile țării în cadrul cărora să-și valorizeze drepturile. Iată ce le spunea d. profesor Iorga într'un articol de acum 20 de ani: „Nu fraților, din „lege să nu ieșiți. Cum cel care iese din legea lui Dumnezeu e „bătut de Dumnezeu, așa e bătut de oameni, când iese din legea „omenească făcută pentru toți oamenii deopotrivă. În marginile legii să stați și cu puterea legii să biruiți“. Iar vorbindu-le acelorai țărani din această bună Românie de dinaintea războiului despre frații lor asupriți din Ardeal, d. Președinte al Ligei Culturale le spunea următoarele cu o intuiție profetică: „Cu gândul măcar să fim alături de dânșii și la rugăciunea noastră să spunem: „Fii întru ajutorul lor, Doamne, că ei suntem noi, și noi suntem „ei. Și cu puterea lui tot vom fi cândva laolaltă și om birui „atunci lifta dela ei și lifta dela noi și om fi și domni în țara „noastră“.

Pentru toate aceste gânduri calde, frățești și creștinești ce l-au purtat totdeauna spre Românii din Transilvania și pentru tot ce a făcut Președintele nostru în cadrul Ligii Culturale pentru noi cei de dincolo de munți, rog să-mi îngăduiți mie, Transilvăneanului din Țara Bârsii, încadrat în Liga Culturală chiar dela începuturile ei, cu credință și cu o muncă curată și desinteresată, să aduc domnului profesor Iorga prinosul de caldă recunoștință al Românilor transilvăneni, urând din toată inima ca bunul Dumnezeu să ni-l țină mulți ani întreg, cinstit și sănătos, drept îndreptând cuvântul adevărului, al dreptății, al iubirii și al buneii înțelegeri între frați.

Reînoiesc deci la această aniversare de 40 de ani a Ligii Culturale, recunoștința fraților de peste Carpați pentru tot ce a făcut ea în timpurile de restriște în interesul emancipării noastre și pentru toată iubirea ce ne-a arătat-o nouă celor subjugăți, această bună Țară Românească din timpurile cele mai depărtate, sfinții du-ne episcopi, zidindu-ne biserici și mănăstiri, pe care le-au dăruit dușmanii, trimițându-ne cărți sfinte, ajutându-ne în toate chipurile în luptele noastre grele și primindu-ne cu brațele deschise pe atâția dintre noi, pe acest pământ ospitalier.

Recunoștința transilvănenilor către Dinastia Țării.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Deasemenea recunoștința Românilor transilvăneni se îndreaptă respectuoasă și caldă și către glorioasa Dinastie a Țării pentru tot ce ea a făcut în interesul liberării noastre de sub jugul străin. Căci nu se poate să nu ne amintim aici că Marele Rege Carol I-iu privea cu simpatie acțiunea Ligii Culturale și se interesa de aproape de soarta noastră, de suferințele noastre, de luptele noastre grele pentru păstrarea limbei și naționalității noastre, primind adeseori și stând de vorbă cu fruntașii vieții noastre politice și culturale. În 1906 când cu frumoasa expoziție națională din Parcul Carol din București, din Înaltul Lui ordin s'a înlesnit venirea în capitala țării a cât mai multor grupuri, corporații și coruri populare din Ardeal și Banat, spre a vedea frumoasele progrese ale României realizate în cei 40 de ani de domnie a Regelui. Pe urmă, mai adaug, căci sunt puțini cari o știu, că în lista civilă a Marelui Rege era înscrisă an de an, într'un capitol special, o sumă însemnată, din care se trimeteau regulat Românilor transilvăneni ajutoare pentru presa lor așa de adeseori împrorocuată, pentru numeroșii ziarști întemnițați, pentru școli și biserici dacă nu și chiar pentru întreaga luptă politică-națională.

Toate aceste jertfe ale acestei generoase țări făcute pentru Românii din Ardeal și cari au culminat în acele imense sacrificii de sânge din marele război de eliberare, condus cu o așa de eroică abnegație și încredere de marele Rege Ferdinand Intregitorul de Țară, — ajutat în tot acel timp vijelios așa de mult de nobila Sa tovarășe marea noastră Regină Maria — pot

fi privite în parte și ca un fel de răsplată pentru truda și hărnicia atâtor generații de Transilvăneni, cari trecând dincoace în Țară, au muncit din greu pentru dezvoltarea culturală și economică și pentru întărirea națională a ei, începând cu nemuritorul Gheorghe Lazăr și cu atâția și atâția modești dascăli ardeleni, cari i-au urmat și continuând cu miile de coloniști din Săcelele Brașovului și din mai toate satele ardelenegieșe cu Țara Veche, cari au întemeiat aici numeroase și vaste gospodării agricole și crescătorii de vite mari și mărunte, puternice case de comerț și au colonizat civilizând-o și românizând-o în mare parte Dobrogea noastră.

Fie ca această dragoste și iubire ce ni s'au arătat nouă Ardelenilor totdeauna de frații de-aici din vechea Țară și care ne-a unit în timpurile de răstriaște întărind nădejtile noastre comune pentru zilele mărețe de azi, să dăinuiască neînterupt, întărindu-se din ce în ce mai mult și în viitor, fără să mai fie tulburate de nici un fel de regionalism*) nejustificat, așa de dăunător neamului nostru, nici al Ardealului contra vechiului Regat, nici al acestuia contra Ardealului și a celorlalte provincii unite. Deci unirea și înfrățirea sufletească cea mai desăvârșită între noi să fiepe viitor țelul cel mai sfânt al nostru al tuturor, fiindcă — orice s'ar zice, această unire sufletească între noi toți este problema cea mai arzătoare a ciasului de față.

Cu acest sincer gând termin aducând în numele fraților mei din Ardeal, omagiile și urările noastre cele mai călduroase și respectuoase Aceluia, care în toate ocaziunile solemne, cum e și cea de azi, trebuie să fie prezent în inimile și sufletele noastre, Majestății Sale Regelui Carol al II-lea nobilul chezaș al unității noastre naționale și de Stat și întruchipătorul celor mai sfinte aspirații de viitor ale neamului nostru.

TRĂIASCĂ REGELE!

*) Au trecut aproape trei luni dela rostirea acestui discurs la Focșani și în acest interval de timp unii din bunii noștri frați ardeleni, au început să fluture din nou steagul regionalismului și ce e mai grav, chiar pe acela al autonomiei, fără să se gândească la consecințele funeste la care pot duce asemenea atitudini.

Fără îndoială că păcătuiesc greu față de nația noastră acești frați ai noștri, cari din cauza unor nemulțumiri — nu odată justificate de altfel, în unele privințe din diferite domenii administrative cunoscute de toți — față de unii oameni politici din Țara Veche, își îndreaptă oarecum aceste nemulțumiri în contra întregii suflări a acestei vechi și bune Români — care a stat totdeauna frățeste alături de noi Ardelenii în trecutul nostru sbuciumat, ajutându-ne și îmbărbătându-ne.